

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

04.01.2021 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

В. Труд

✓ Близко 380 000 са новорегистрираните безработни в България за периода февруари - декември 2020 г.

Малко под 380 000 достигнаха новорегистрираните безработни в цялата страна за периода от трети февруари до края на декември 2020 година. Това сочат най-новите данни от ежеседмичното специализирано наблюдение на пазара на труда заради Covid-19 на Националния статистически институт и Агенцията по заетостта. За същия период чрез бюрата по труда са устроени на работа 235 000 души

Данните сочат, че и през последната наблюдавана седмица - 21-27 декември, новорегистрираните безработни са двойно повече от започналите работа, съответно 3400 и малко под 1700 души. Най-голям е превесът на новите безработни над устроените на работа в областите Бургас, Варна, Плевен, Пловдив, София (столица) и редица други.

Единствено с обратната тенденция с по-малко новорегистрирани спрямо започналите работа са Габрово, Смолян и Силистра.

На последното заседание на Националния съвет за тристранно сътрудничество стана ясно, че по мярката 60/40 са изплатени до момента близо 629 милиона лева за запазване на заетостта на повече от 250 хиляди работещи в над 11 000 предприятия. Бизнесът и синдикатите очакват да започне работа по-трайна законова регламентация на компенсациите.

За целта от КНСБ и Асоциацията на индустриалния капитал в България изготвиха проект за промени в Кодекса на труда. Президентът на синдиката Пламен Димитров каза, че идеята е да се регламентират механизмите за подкрепа при принудителен престой:

„Работодателят, когато е затворен от държавен орган или когато е в режим на пазарни неудачи и проблеми, всъщност спадовете на неговите продажби са 20 и повече процента и трябва да въведе непълно работно време и за частта, в която не работи работникът и в двата случая да се плаща 75 на сто от brutното му възнаграждение“.

БНР

✓ Близко 380 000 са новорегистрираните безработни за периода февруари - декември 2020 г.

Малко под 380 000 достигнаха новорегистрираните безработни в цялата страна за периода от трети февруари до края на декември 2020 година. Това сочат най-новите данни от ежеседмичното специализирано наблюдение на пазара на труда заради Covid-19 на Националния статистически институт и Агенцията по заетостта. За същия период чрез бюрата по труда са устроени на работа 235 000 души

Данните сочат, че и през последната наблюдавана седмица - 21-27 декември, новорегистрираните безработни са двойно повече от започналите работа, съответно 3400 и малко под 1700 души. Най-голям е превесът на новите безработни над устроените на работа в областите Бургас, Варна, Плевен, Пловдив, София (столица) и редица други.

Единствено с обратната тенденция с по-малко новорегистрирани спрямо започналите работа са Габрово, Смолян и Силистра.

На последното заседание на Националния съвет за тристранно сътрудничество стана ясно, че по мярката 60/40 са изплатени до момента близо 629 милиона лева за запазване на заетостта на повече от 250 хиляди работещи в над 11 000 предприятия. Бизнесът и синдикатите очакват да започне работа по-трайна законова регламентация на компенсациите.

За целта от КНСБ и Асоциацията на индустриалния капитал в България изготвиха проект за промени в Кодекса на труда. Президентът на синдиката Пламен Димитров каза, че идеята е да се регламентират механизмите за подкрепа при принудителен престой:

„Работодателят, когато е затворен от държавен орган или когато е в режим на пазарни неудачи и проблеми, всъщност спадовете на неговите продажби са 20 и повече процента и трябва да въведе непълно работно време и за частта, в която не работи работникът и в двата случая да се плаща 75 на сто от brutното му възнаграждение“.

Важни обществено-икономически и политически теми

БНР

✓ **Бюджет 2021 влезе в сила**

По данни на Министерството на финансите [2020 г. завършва с дефицит от 3,6 милиарда лева. Сумата е по-малка от заложената в актуализирания вариант на финансовата рамка](#), а неизползваните средства ще останат като буфер за началото на новата година. От днес вече е в сила бюджетът за 2021-ва, в който отново е заложен минус в хазната - от близо пет милиарда лева. Повече пари са предвидени за здравеопазване и образование. Те трябва да бъдат покрити с дългово финансиране, както и падежиращите през годината емисии.

1,6 милиард лева е ликвидният буфер или неизползваните средства, които последната актуализация на миналогодишния бюджет позволяваше да бъдат разходвани. Така в условията на безпрецедентна пандемична ситуация, както я определят от министерството на Кирил Ананиев, хазната остава в много добра кондиция.

Към края на ноември минусът е под 214 милиона лева, но през декември се покачва до 3,6 милиарда лева, а от министерството уточняват, че всички тези средства са отишли за овладяване на Covid кризата.

2,8 милиарда лева от националния бюджет и други 800 милиона лева, пренасочени от еврофондовете, са разходвани за социално-икономически мерки в подкрепа на здравната система и възнаграждения на хората, които работят на първа линия.

Ако не бе пандемията, бюджетното салдо би било нулево, коментират още от Министерството на финансите и уточняват, че добрите показатели, като постъпленията от данъци показват, че правителствените мерки са сработили. Заключениеето е въпреки намалената от 20 на 9 на сто ДДС-ставка за редица стоки и услуги, основно свързани с ресторантьорския бизнес.

Това облекчение ще бъде валидно до края на настоящата година, а от днес влиза в сила нулева ДДС-ставка за ваксините срещу Covid-19 и медицинските изделия, свързани с тестване на коронавирус при инвитро процедури.

Очакванията за новата 2021 година са за ръст на икономиката от 2,5 на сто, но продължаваща политика на дефицити - 3,9 на сто от БВП или 4,9 милиарда лева, по-голямата част от които са свързани с овладяването на кризата с Covid-19.

Това означава ново дългово финансиране, като новите задължения на страната ни към края на годината не могат да бъдат повече от 4,5 милиарда лева.

Миналата година страната ни излезе на външните пазари и набра близо 5 милиарда лева при много изгодни условия, които още са във фискалния резерв.

✓ **Доразплащат безвъзмездна помощ на 3300 микро- и малки фирми**

Близо половин милиард лева, част от антикризисния пакет на Министерството на икономиката, вече са достигнали до българските фирми и граждани, съобщават от ведомството. Министерството работи и по пакет от мерки, финансирани от оперативна програма "Иновации и конкурентоспособност".

От министерството отчитат напредък по изпълнението на антикризисните мерки през втората половина на декември.

В подкрепа на микро и малките предприятия са предоставени 173 милиона лева безвъзмездна финансова помощ за одобрени малко над 21 000 проекта. Още 3300 ще бъде допълнително преоценени. Техните проектни предложения бяха преразгледани, след като по процедурата, предвидена за тях, останаха неусвоени средства в размер на около 21 млн. и половина лева.

Преди дни стартира и процесът по договарянето по процедурата за средни предприятия с изпращането на първите 77 покани при одобрени за финансиране 1300 проекта. От министерството отчитат и изплатени 14 милиона лева за автобусните превозвачи по първите 208 одобрени заявления през Министерството на транспорта.

По схемата в подкрепа на туристическия сектор са предложени за финансиране 720 проекта.

Структурирана и подготвена е и схемата за подкрепа на затворените бизнеси. Предвиденият бюджет за изпълнение на мярката е 156 милиона лева, припомнят от икономическото ведомство.

С допълнителните средства по инициативата RestartEU министерството на икономиката изготвя проект за повече от 211 милиона лева, които да бъдат предоставени под формата на оборотен капитал на малките и средни предприятия, засегнати от кризата.

✓ **Печалбата на банките за единадесетте месеца на 2020 г. възлиза на 866 млн. лв.**

Печалбата на банките за единадесетте месеца на 2020 г. възлиза на 866 млн. лв., отчита Българската народна банка.

Това е с 663 млн. лв. (43.4 на сто) по-малко от отчетената печалба за същия период на 2019 г. Разходите за обезценка на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, в края на ноември 2020 г. са 771 млн. лв. (при 419 млн. лв. в края на ноември 2019 г.), посочва БТА.

Балансовото число на банковата система на месечна база се увеличава с 1,4 млрд. лв. (1.2 на сто) и в края на ноември е 120.6 млрд. лв.

Брунтните кредити и аванси се увеличават през ноември с 1,4 на сто (1.1 млрд. лв.) до 79,8 млрд. лв. Вземанията от кредитни институции нарастват с 5,8 на сто (555 млн. лв.) до 10,2 млрд. лв.

Брунтният кредитен портфейл на банковата система се увеличава през месеца с 0,7 на сто (512 млн. лв.) до 69,6 млрд. лв. Кредитите за домакинства нарастват с 0,6 на сто (162 млн. лв.), за нефинансови предприятия - с 1,0 на сто (390 млн. лв.), а за сектор държавно управление - с 1,3 на сто (14 млн. лв.). Кредитите за други финансови предприятия намаляват с 1,1 процента (54 млн. лв.).

Депозитите в банковата система отчитат месечно нарастване с 1,2 процента (1,2 млрд. лв.) до 102,3 млрд. лв. Депозитите на домакинства се увеличават с 0,8 процента (456 млн. лв.), а тези на нефинансови предприятия - с 2,2 на сто (668 млн. лв.). Увеличават се също депозитите на другите финансови предприятия (с 2,8 на сто или 100 млн. лв.) и на кредитните институции (с 1,1 на сто, 43 млн. лв.).

Намаляват депозитите на сектор държавно управление (с 3,4 процента, 89 млн. лв.).

Собственият капитал в баланса на банковата система в края на ноември възлиза на 15,3 млрд. лв. и е със 100 млн. лв. (0,7 процента) повече спрямо края на октомври.

По Реда за отсрочване и уреждане на изискуеми задължения към банки и дъщерните им дружества - финансови институции, към 30 ноември 2020 г. са подадени общо 105 081 искания с брутна балансова стойност на задълженията 9257 млн. лв., и одобрени общо 86 184 броя с общ брутен размер 8223 млн. лв.

✓ "Зелената" зона за паркиране в София се разширява

От днес "зелената" зона за паркиране в София вече ще включва кварталите "Иван Вазов" и "Яворов".

Собствениците и наемателите на жилища ще имат право на годишен стикер за паркиране за два автомобила, като за първия цената е 100 лева на година, а за втория - 200.

Годишен стикер ще може да се ползва още за служебни автомобили и коли на лизинг, уточни Румяна Милова - директор на "Паркиране и мобилност" в София:

"Няма да им предоставяме хартиен носител винетен стикер. Вече говорим за електронен, тъй като номерът на автомобила ще фигурира в нашата база данни. Досега не сме изисквали документ за преминат технически преглед, това е ново изискване."

"Зелена" зона за платено паркиране ще има и в събота. Работното ѝ време и това на синия периметър ще бъде от 10 до 18 ч.

От днес освен това контролорите в столичния градски транспорт започват да глобяват нередовните пътници. Те вече няма да продават билети от 1,60 лв., както досега, заради епидемичната обстановка.

На нередовните пътуващи ще бъде налагана санкция в размер на 30 лева, въпреки че гражданите няма да имат възможност за закупуване на билет от шофьора.

✓ Османи предлага на България и Албания ускоряване на работата по коридор 8

Ускоряване на инфраструктурните, енергийните и комуникационните инвестиционни проекти по Коридор номер осем и създаване на политическа платформа за подобряване на взаимното сътрудничество, засилвайки контактите в сферата на политиката, икономиката, сигурността, културата и в социалната сфера, предлага министърът на външните работи на Република Северна Македония Буяр Османи на колегите си от България и Албания, съобщава агенция МИА, цитирана от БТА.

Османи е изпратил писмо до българския външен министър Екатерина Захариева и албанския му колега Олта Джачка с предложение за нова мултидисциплинарна инициатива - политическа платформа, която да засили и подобри взаимното сътрудничество като стратегически интерес на трите държави.

Османи предлага новата инициатива да координира и подкрепя инвестициите в проектите по Коридор номер осем. Отстраняването на закъсненията ще представлява положителен импулс за по-добро сътрудничество в сферата на политиката, икономиката, сигурността, културата и в социалната сфера, ще допринесе за засилване на сътрудничеството и сигурността в региона, което ще се отрази и на общата европейски цел на целия регион, смята Османи.

Това ще даде като резултат засилване на доверието между нашите народи като основен стълб в изграждането на дългосрочно приятелство. Като ръководители на дипломацията на три балкански държави, членки на НАТО, свързващи Адриатическо и Черно море, вярвам, че сме длъжни да преодолеем географските, историческите и политическите бариери, които затрудняват сътрудничеството, отбелязва Буяр Османи, цитиран от МИА.

✓ Газът поевтинява, но по-малко от очакваното

Суровината поскъпва на водещите европейски хъбове, но газът от Азербайджан помага за по-ниската цена у нас
Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР) утвърди по-ниска цена на природния газ от 1 януари, но намалението е по-малко спрямо предварителните [заявки, направени на 11 декември 2020 година](#). От началото на годината "Булгаргаз" ще продава газ на своите клиенти на цена от 26,93 лева за мегаватчас, без цени за достъп, пренос, акциз и ДДС.

В утвърдената цена са включени три компонента: цена на природния газ на вход на газопреносните мрежи, „обществена доставка“ и компенсирание на разходи за съхранение на количества в подземното газово хранилище "Чирен" в изпълнение на задължения по Плана за действие при извънредни ситуации.

В предварителните си заявки от компанията очакваха цена от 25,86 лева за мегаватчас. През декември цената на природния газ беше 27,70 лева за мегаватчас.

По-рано през деня директорът на "Булгаргаз" Николай Павлов обясни, че цената на газа на водещите хъбове в Европа се повишава съществено през последните седмици. Въпреки това намаление у нас е възможно благодарение на газа от Азербайджан.

Страната вече получава газ от находището "Шах Дениз II" в Каспийско море през точката "Кулата - Сидирокастро".

От КЕВР посочват още, че няма основания за промяна на цената на парното, топлата вода и електроенергията.

Енергийният регулатор одобрява заявлението на "Булгаргаз" за цената на синьото гориво, но в правомощията му е единствено да установи дали то съответства с нормативните актове.

За своето решение КЕВР взема предвид заявените прогнозни количества от внос за вътрешния пазар, променените условия по договорите с "Газпром Експорт", а от началото на 2021 година и с Azerbaijan Gaz Supply Company, както и усреднения валутен курс на БНБ на лева спрямо чуждестранната валута, в която се заплаща внасяния в страната природен газ.

✓ **Заев: Двустранните въпроси не трябва да пречат на евроинтеграцията**

Всяко отлагане на началото на преговорите по присъединяване само поставя под въпрос доверието към ЕС, смята македонският премиер

Ние създаваме диалог, а не конфликт с България, спокойствие и готовност за сътрудничество, вместо национализъм за вътрешна употреба и нова изолация. Това посочва премиерът на Република Северна Македония Зоран Заев в интервю за агенция МИА, цитирана от БТА.

Зоран Заев казва, че комуникацията със София в търсене на решение продължава и допълва, че двустранните въпроси не трябва да бъдат пречка в евроинтеграционния процес. По думите му изборите в България не трябва да пречат на изглаждането на двустранните разногласия.

Премиерът на Република Северна Македония очаква специалният пратеник Владо Бучковски, външният министър Буяр Османи и българският външен министър Екатерина Захариева да възобновят контактите в търсенето на решение след новогодишните празници.

Трябва да демонстрираме европейски ценности в това време на предизвикателства. Диалог, вместо конфликт. Спокойствие и готовност за сътрудничество, вместо национализъм за вътрешна употреба и нова изолация. И двете държави имат дълг към македонските и българските граждани да им осигурят европейско бъдеще, придържайки се към европейските ценности, посочва Заев.

По думите му Северна Македония е фактически част от Европа след ясното решение от март на всички страни членки и последвалия доклад на Европейската комисия, но всяко отлагане на началото на преговорите по присъединяване само поставя под въпрос доверието към ЕС.

Заев смята, че Северна Македония губи време заради неприемането на преговорната рамка, но истинският губещ е ЕС. Това е удар в устоите на ЕС, казва премиерът на Република Северна Македония.

Ние ще се борим, защото нашите деца очакват от нас да спечелим битките на 21-ви век, те искат да бъдат част от ЕС, да се радват на сигурност и стабилност, след като вече сме членове на НАТО. Ние няма да позволим определени кръгове да бродят в страната. Не, тази страна е защитена от НАТО и това вече е потвърдено с документ. Аз водя тази битка, която е обща за македонците, албанците, турците, власите, ромите, сърбите, бошняците и всички останали, казва още Заев пред МИА.

Мениджър

✓ **Премиерът Борисов отново обеща магистрала до границата със Сърбия**

Българският премиер Борисов обеща, че за другата Нова година ще има изградена автомагистрала между София и Белград. Това той направи по време на телефонен разговор със сръбския президент Александър Вучич.

Както е известно за изграждането на разширено шосе между София и граничния пункт Калотина на границата със Сърбия се говори още от първия мандат на премиера Борисов през 2010 г. През април 2010 г. той се среща с тогавашния сръбски премиер Мирко Цветкович и обеща, че магистралата между София и Ниш ще бъде готова до 2012 г. Междувременно Сърбия успя да приключи на 100% своята част от проекта и изгради 107 км. автомагистрала между границата с България и Ниш. От наша страна проектът, който е с дължина от 56 км, все още не е завършен, а частта, която е изпълнена не са с широчината на стандартна автомагистрала с две платна за движение и едно аварийно.

Друг акцент в разговора между Борисов и Вучич бе енергийното партньорство.

„В най-тежката пандемия от COVID-19 продължава работата по енергийните проекти у нас, а така и Сърбия се превръща в транзитна страна на газ. Фокусирали сме усилията си също върху изграждането на още един интерконектор до София със Сърбия, за да гарантираме сигурността на енергийните доставки“, отбеляза премиерът Бойко Борисов.

Българският министър-председател и сръбският президент заявиха, че щом ситуацията предвид пандемията от COVID-19 позволи, двамата ще проведат лична среща.

✓ **КЕВР създаде платформа за сравняване цените за доставка на ток**

Комисията за енергийно и водно регулиране създаде платформа за сравняване на оферти и за сключване на договори с търговци за доставка на електрическа енергия. Целта на информационната система е да бъдат подпомогнати потребителите и да бъде оказана подкрепа на ускоряването на процеса на пълна либерализация на пазара на електроенергия.

Централизираната информационна система е публична и е достъпна на интернет адреси:

<http://platforma.dker.bg/> и <http://ofertizatok.bg/>. Системата е в тестови период и предстои да бъде надградена. С постъпването през м. януари 2021 г. на оферти от всички търговци на електроенергия, към края на същия месец тя ще придобие пълната си функционалност.

От КЕВР посочват, че освен свободен достъп до информация за актуалните оферти на търговците за доставка на електрическа енергия, платформата ще дава и възможност на крайните клиенти с очаквано годишно потребление под 100 000 kWh да избират най-добрата за тях оферта и съответно – да сключват договори за доставка, включително и договори с динамична цена на електрическата енергия. След 1 януари 2021 г. се очаква над 40 търговци на електроенергия да започнат да регистрират оферти за битови потребители и за небитови потребители.

Платформата ще осигурява сравнение на офертите на търговците по различни критерии - за битови или небитови потребители; според вида електромер - почасов или непочасов; товаров профил на клиента; според месечното потребление; срок на договора; неустойки и др. След избора на конкретна оферта от клиента е предвидено той да може да получи договора за доставка на конкретен адрес или по електронна поща. Докато за клиента няма да има санкции в случай, че се откаже от оферта, която вече е приел, то за търговците на електроенергия са предвидени санкции, ако се откажат от публикувана на платформата оферта. За да публикуват офертите си търговците на електроенергия задължително ще трябва да се регистрират в административния панел на платформата като посочат име, лого, ЕИК, кратко описание на дейността. Тази информация ще се появява при всяка оферта или в менюто „Доставчици“.

Комисията за енергийно и водно регулиране е администратор на платформата и ще проследява и архивира всички стъпки в нея, както на потребители, така и на търговци. Осигурена е и ефективна процедура за съобщаване на наличието на неточна информация относно публикуваните оферти. Платформата ще е достъпна и за хората с увреждания.

✓ Германия подготвя удължаване на националния локдаун

Германия вероятно ще удължи срока на карантинните мерки в страната след 10 януари, за да ограничи разпространението на коронавируса, което поставя под голямо натоваване болниците и здравните работници, предаде Ройтерс, позовавайки се на местни полотици.

Очаква се германският канцлер Ангела Меркел и регионални лидери да договорят удължаване на мерките по време на среща във вторник. Все още не е ясно колко дълго ще бъде удължен срока.

„Броят на заразените остава висок, така че трябва да удължим ограниченията“, коментира здравният министър Йенс Шпан снощи в интервю за телевизия Ер Те Ел.

„Нивата на заразяване трябва да бъдат намелени трайно“, каза още той, като добави, че „този вариант е по-добър от отслабването на мерките твърде рано и след това, може би след няколко седмици, страната да бъде изправена пред нови и трудни въпроси“.

Германия наложи по-строги ограничителни мерки преди Коледа, включително затваряне на ресторантите и повечето магазини. Въпреки това броят на новозаразените продължи да нараства, а имаше и дни, в които смъртните случаи бяха над 1000.

Темпото на заразяване за седмица достига 140 на 100 хил. души - далеч над равнището от 50 на 100 000, което политиките приеха като безопасно за отслабване на ограниченията. На фона на разпространението на новия щам на коронавируса, някои политици призовават прага за разхлабване на ограниченията да бъде 25 на 100 хил.

„Едва следващата седмица ще видим в болниците колко е допринесла Коледа за разпространението на COVID-19. Ефектът от Нова година ще стане ясен по-късно“, коментира д-р Уве Йенсен, който е ръководител на група, представляваща лекари от интензивните отделения.

Институтът Роберт Кох съобщи за 10 315 нови случая на заразните с коронавирус в Германия през последното денонощие. Общият брой на жертвите на пандемията в страната е 34 272, от които 312 са починали през последните 24 часа.

✓ Спряно е сертифицирането на "Северен поток-2" заради новите американски санкции

Международната компания за сертификация и класификация Дет норске веритас - ДНВ (Det Norske Veritas - DNV GL) потвърди прекратяването на всички дейности по сертифициране на газопровода "Северен поток-2" заради новите санкции от САЩ. Това съобщи вчера говорителят на компанията Роберт Ковни, цитиран от ТАСС.

"През ноември 2020 година ДНВ престана да предоставя услуги на кораби, обслужващи Северен поток-2. Предстои компанията ни да спре всички дейности за проверка на газопроводната система", посочват от компанията.

Оттам подчертават, че това изявление е направено след приемането на ново законодателство в САЩ, според което компаниите, предоставящи услуги за тестване, проверка или сертификация за "Северен поток-2", подлежат на санкции, информира БТА.

На 1 януари в САЩ влязоха в сила разпоредбите на бюджета за отбрана, включващи разширяване на санкциите срещу газопроводите "Северен поток-2" и "Турски поток", припомня ТАСС.

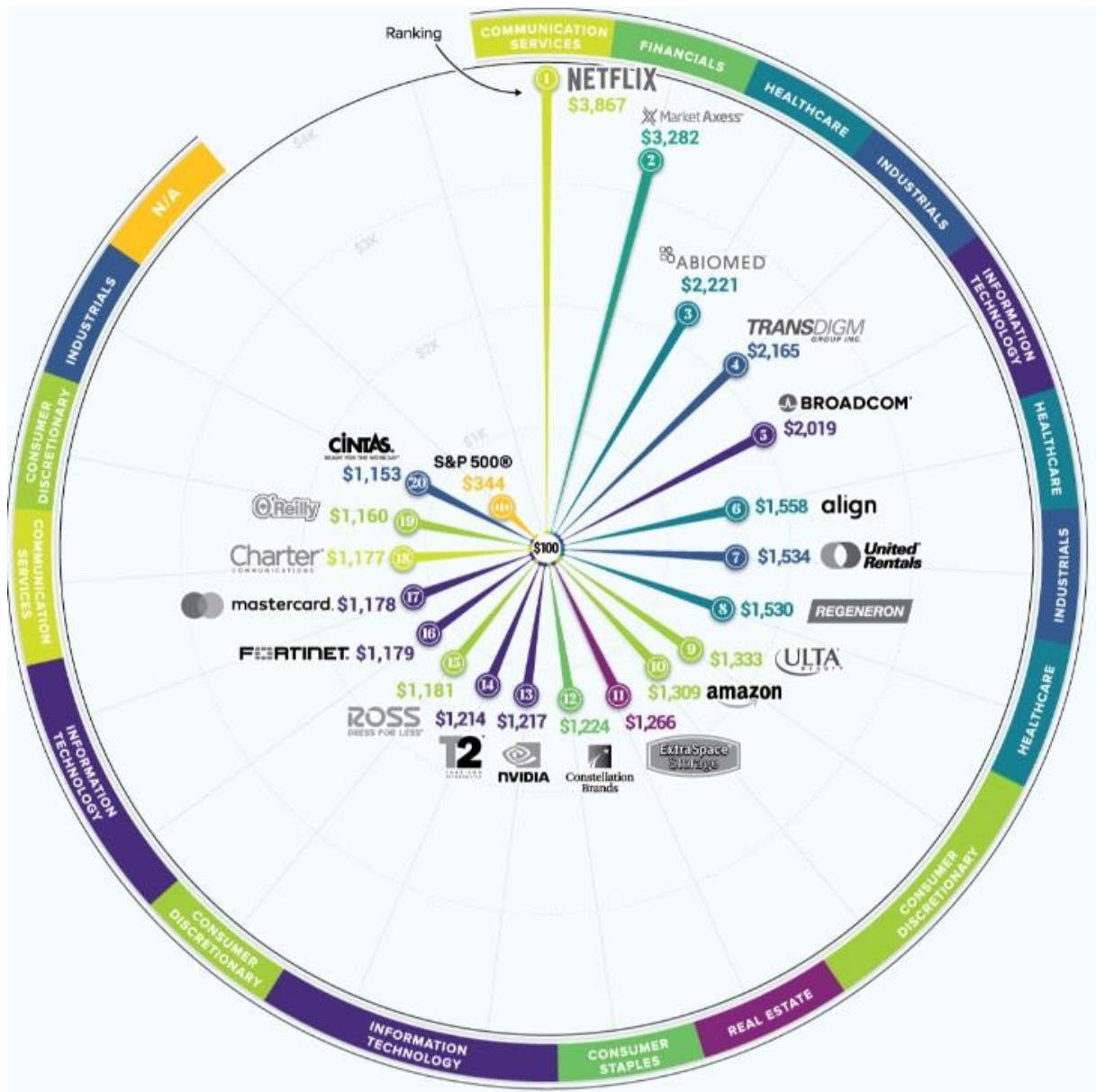
Проектът "Северен поток-2" включва изграждането на две газопроводни линии с общ капацитет 55 милиарда кубични метра годишно от руското крайбрежие през Балтийско море до Германия. До този момент са построени 94 процента от газопровода. Работата бе прекратена през декември 2019 година, след като швейцарската компания Олсийс (Allseas) изостави полагането на тръби заради възможни американски санкции. Година по-късно обаче, на 11 декември 2020 година, работата бе възобновена с руския кораб "Фортуна", който положи тръбите в изключителната икономическа зона на Германия.

✓ Най-добре представящите се борсови акции за последното десетилетие

Невероятно трудно е човек да прогнозира коя е следващата голяма звезда на борсовия пазар на момента, но погледат назад във времето може да ни покаже какво можеше да спечелим, ако бяхме заложили на правилните акции. Докато някои от най-добре представящите се компании това десетилетие са добре познати на всички имена, като например Netflix и Amazon, други могат да бъдат истинска изненада.

От сайта Visualcapitalist.com са създали инфографика с 20-те най-добре представящи се акции през последното десетилетие, която показва книжа на каква стойност бихте имали днес при първоначална инвестиция от 100 долара във всяка една от тези компании.

За целта от сайта са използвали данни на Маркетоуч за индекса S&P 500 от 31 декември 2009 г. до 5 декември 2019 г.

Източник: [VisualCapitalist.com](https://www.visualcapitalist.com)

Добре познати имена

На първо място в класацията се нарежда стрийминг гиганта Netflix с умопомрачителна възвращаемост от 3767%, което означава, че първоначална инвестиция от 100 долара в акциите на компанията днес би струвала близо 4 хил. долара. Предстои обаче да разберем дали компанията ще успее да запази силните си позиции в сектора на фона на нарастващата конкуренция в лицето на Disney+, Amazon Prime Video, HBO и други.

Като говорим за Amazon, компанията на Джев Безос се нарежда на 10-та позиция в класацията, като инвестиция от 100 долара в нейните акции в началото на последното десетилетие днес се равнява на 1309 долара. Днес компанията е почти неразпознаваема в сравнение със скромното си начало като онлайн магазин за продажба на книги. Без преписва успеха на Amazon на 3 основни фактора, насочени към потребителите – слушане, измисляне на решение и персонализиране. Сред другите популярни имена в топ 10 личат още Constellation Brands (12), Ross Stores (15) и Mastercard (17)..

Под радара

Освен имената, които човек би очаквал да намери в подобна класация, има и такива на по-малко известни компании, които отчитат не по-малко впечатляващо представяне.

На втора позиция в класацията е добре познатата на институционалните инвеститори и брокери MarketAxess Holdings с възвращаемост от 3 282%. Финтех компанията оперира платформа за глобална електронна търговия на облигации.

На трето място е компанията за здравни технологии Abiomed, която е производител на най-малката сърдечна помпа в света.

Четвърта е Transdigm Group, която произвежда специализирани продукти за авиокосмическата индустрия. Тя е придобила над 60 бизнеса от създаването си през 1993 г.

Важно е да отбележим, че макар тези акции да са се представили страхотно през последното десетилетие, това не означава, че те са най-добрите придобивки днес. Някои от тези компании може да са надценени, а други изправени пред нова конкуренция. Те обаче демонстрират колко големи печалби може да направи човек, ако заложи на победител от рано и не бърза да продава позициите си.

Investor.bg

✓ 2020 г. разтърси, но не срути жилищния пазар у нас

По-високи цени НСИ регистрира в преработващата промишленост, при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ

2020 година беше различна. Тя донесе промени в много аспекти на личния и обществения живот и разтърси икономиките. Сега, когато годината е вече история, Investor.bg събра най-значимите събития и тенденции от политическия и икономически живот в България и по света през последните 12 месеца в специалната секция ["Икономиката през 2020 г."](#)

Жилищният пазар в България премина колебливо, но без тежки сътресения през коронавирусната криза през 2020 г. Замръзването от средата на март, когато в страната ни беше въведено извънредно положение заради коронавируса, беше последвано от скок на продажбите през летните месеци. Брокери обясняват запазването на интереса към покупките на жилище с желанието на хората в ситуация на криза да потърсят убежище за спестяванията си в имоти като традиционна и позната форма на инвестиция и с благоприятните лихви по ипотечните кредити.

Очакванията обаче са за трудна 2021 г. заради продължаващата неяснота около овладяването на пандемията и последиците за икономиката, парламентарните избори през пролетта и изтичането на банковите мораториуми.

„През настоящата година станяхме свидетели на голям и много рязък поврат на пазара на недвижими имоти в България, а именно преминаването от пазар на продавача в пазар на купувача, каза пред Investor.bg Изабела Клисарска, изпълнителен директор на компанията за недвижими имоти „Явлена“.

„Още при първоначалния стрес от въвеждането на извънредното положение повечето участници на пазара си дадоха сметка, че купувачите ще са тези, от които ще зависи дали и на какви нива ще се осъществяват сделките. През настоящата година само за територията на София има издадени разрешения за строеж на жилищни сгради за около 900 хил. кв.м площ, а за страната обемът надхвърля 2,5 милиона кв.м. Когато погледнем и към издадените разрешения за строеж за административни сгради и офис площи и отчетем големия срив в този сегмент, който вероятно ще продължи през следващите една-две години, на пазара ще излезе голямо количество имоти без купувачи за тях“, допълни тя.

Според Добромир Ганев, председател на Управителния съвет на „Национално сдружение Недвижими имоти“ (НСНИ) и управител на компанията за недвижими имоти "Форос", малки и средни предприемачи са подхождали отговорно към променената ситуация на пазара след началото на пандемията, като са решили да замразят проектите си, а това в известна степен е намалило натиска върху имотния пазар. „Тези предприемачи възприеха подобна тактика, защото разполагат с по-малка експертиза да прогнозира развитието на пазара и защото разчитат изключително на продажбите „на зелено“ за финансирането си. Някои от тях предпочетоха да намалят рисковете пред себе си и най-вече пред клиентите си, което е отговорно поведение“, отбеляза той.

Сделките

Брокерите отчитат, че след паузата на пазара през пролетта заради извънредното положение активността е започнала да се покачва леко през май, а през юни пазарът е бил особено силен дори при сравнение с нивата отпреди пандемията.

„Третото тримесечие задмина миналогодишните нива на активност и брой сделки с ръст от малко под 3% за територията на цялата страна, а за някои от големите градове ръстовете достигаха 7%, 8%, дори над 12%“, посочи Изабела Клисарска.

Според Добромир Ганев значителният ръст на реално сключените сделки през третото тримесечие може да се обясни с отлагането на покупките през второто тримесечие, когато страната ни все още беше в извънредно положение заради коронавируса, на благоприятната политика на банките към лихвите и разумните критерии за ипотечно кредитиране. „Той може да е резултат и от подобряването на икономическите показатели в страната – много малка безработица, добри данни за доходите, а това веднага се отразява и на имотния пазар“, отбеляза той.

През октомври и ноември обаче темпото отново се забавя, като в „Явлена“ отчитат за ноември спад на национално ниво от почти 7%. „Втората вълна на заразата започна все по-осезаемо да оказва своето влияние с бързо нарастващия брой новозаразени. При продавачи, купувачи, нотариуси сроковете за приключване на сделки станаха все по-непредвидими основно заради невъзможност за физическо присъствие на финализирането им“, каза Изабела Клисарска.

Според Добромир Ганев четвъртото тримесечие обичайно е най-силното през годината, но усложнената здравна обстановка дава своето отражение на пазара. „Все пак решението за покупка на недвижима собственост е много добре осмислен акт и дори да има забавяне на покупки, огледи и сделки през четвъртото тримесечие, вероятно те ще се прехвърлят в следващите тримесечия“, очаква той.

По думите му пазарът към момента е добър, а обемът на вложените спестявания е сериозен. По изчисления на неговата компания „Форос“ 1,8 млрд. лв. са вложени в започнато ново строителство през деветмесечието на тази година, а

инвестираните средства в сделки с имоти достигат 8 - 9 млрд. лв. „Това превръща българските граждани в най-големите инвеститори в този сектор“, отбеляза Ганев.

Големите градове

Според Полина Стойкова, изпълнителен директор на Bulgarian Properties, четирите най-големи пазара в страната – София, Пловдив, Варна и Бургас, са се представили добре тази година въпреки пандемията. „При всички имаше колебание и известно забавяне, дори лек спад в цените през второто тримесечие, но след това то беше бързо наваксано и към есента всички големи градски пазари се бяха върнали към нормален ритъм, обеми и ценови нива. Някои от тях като Пловдив дори възобновиха растежа на цените“, каза Стойкова.

„В различните етапи на годината и активността на купувачите в различните градове варираше. Наблюдавахме стабилност по отношение на покупките на жилища за собствено ползване в София, инвестиционна активност в началото на пандемията във Варна от българи, завърнали се от чужбина, и засилен интерес около Бургас и по Южното Черноморие за покупка на ваканционен имот в ниския ценови сегмент през летните месеци, както и ръстове и спадове в района на Пловдив и околните населени места с цел бягство от града и с оглед добрата инфраструктура и транспортна достъпност за придвижване до града“, отбеляза Клисарска.

Купувачите и продавачите

Началото на кризата и наложената от коронавируса изолация са накарали голяма част от хората да преосмислят живота между четири стени, а на преден план са излезли имотите със собствен двор, които са по-уединени и отдалечени от други хора, сочат наблюденията на експертите.

„Само за сравнение, запитванията, отправени за къщи за периода от март до ноември, са над четири пъти повече в сравнение със запитванията, отправени в периода от юни 2019 г. до февруари 2020 г.“, каза Клисарска. „Същевременно за част от хората, останали без доходи или с ограничени доходи, се очерта обратният процес – на оптимизиране (намаляване) на жилищна площ и изваждане на парични средства за покриване на текущи нужди чрез продажба на налично жилище и закупуване на друго по-малко“, допълни тя.

Според Добромир Ганев тенденцията за придобиване на крайградски имот, катализирана от пандемията, вероятно ще се задържи и през следващите години. „Тя в никакъв случай не е масова, но хората се замислиха за подобна възможност и намират доста основания да направят такава стъпка. Около големите градове има села, които предоставят добри възможности от гледна точка на транспорт, близост до големия град, инфраструктура за обезпечаване на нормален социален живот. Те привличат и най-голям интерес от страна на купувачите“, отбеляза Ганев.

В същото време според него някои купувачи са допуснали грешка със закупуването на имот в по-отдалечени места, където има проблеми със социалната и инженерната инфраструктура. Неговите очаквания са там интересът на купувачите да не се задържи въпреки сключените сделки през тази година. „Но ако общините положат усилия за подобряване на средата на обитаване, вероятно ще привлекат подобни дребни инвеститори“, каза той.

Коронавирусната криза е направила продавачите по-гъвкави и склонни на преговори, съдействие и разбиране на нуждите на купувачите. „Това допринася за по-добър климат на имотния пазар като цяло“, посочи Полина Стойкова.

„Добрите оферти не се задържат дълго на пазара, срокът на продажбата на имоти, които са с добро съотношение между цена и характеристики, не се е увеличил“, отбеляза Добромир Ганев. По негови наблюдения някои продавачи са отлагали продажбите, защото са се опитвали да се ориентират във възможността за следваща покупка, други са намалили цените и са направили офертите си по-привлекателни, за да получат някакви средства.

„Мотивациите бяха различни и това повлия на усещането на жилищните пазари в големите градове, че по-скоро липсва голямо предлагане за хората, които излизаха в онзи момент на пазара. Това не означава, че нямаше достатъчно оферти, но те не винаги бяха достатъчно справедливи поради неправилна оценка на ситуацията на пазара и оценяване на имота“, каза Ганев.

Според него новото търсене на имоти около големите градове първоначално е създавало проблеми, защото през последните години този пазар не беше в ползрението на купувачите. „Но много бързо голяма част от офертите бяха адаптирани и това търсене също беше задоволено. Около някои от големите градове, особено София, има и нови проекти за затворени комплекси и къщи, които също привлякоха доста внимание“, коментира Ганев.

Имотите

Освен традиционния интерес към жилищни имоти за лично ползване, който движи пазара през последните няколко години, 2020 г. е дала тласък и на покупки на имоти, които не са били толкова атрактивни до момента, но пандемията ги е превърнала в хит – апартаменти на последни етажи с големи тераси и по възможност с богато озеленяване, апартаменти на партерни нива в затворени комплекси с обособени собствени дворни площи, ваканционни имоти с перспектива за по-продължително използване, селски къщи и парцели, сглобяеми къщи в близки до големите градове населени места, сочат наблюденията на „Явлена“.

„Голяма част от купувачите се блазнят от възможността балконът или терасата да не са просто място, където да сложат климатика или да прострат прането си, а да могат да прекарват и известно време там. Те се превръщат в съществена част от жилището и архитекти и предприемачи трябва да предвиждат подобна възможност в новите си проекти“, изтъкна Добромир Ганев.

Според него купувачите оценяват високо и имоти, които дават възможност за гъвкавост на вътрешните пространства. „Те искат с не твърде голяма инвестиция да могат да преграждат помещения, така че членовете на семейството да работят и учат. Вероятно тази тенденция ще се развие през следващите години“, отбеляза Ганев. Според него вследствие на здравната криза купувачите държат много и на здравословната среда на обитаване – добрите общи части, хигиената, съседите и начина им на обитаване на съседни апартаменти.

Според Гергана Тенекеджиева, изпълнителен директор на "Адрес", хората все по-често търсят готови жилища, които само да обзаведат или директно да заживеят в тях. Затова и строителите се преориентират към продажбата на напълно завършени имоти с подови настилки, шпакловани стени, монтиран санитарен фаянс, поставени врати. Тези разходи повишават и цената на жилището, отбеляза тя. Тенекеджиева допълни, че все още има интерес към панелните жилища често в резултат на емоционална връзка към този тип имоти или желание на родителите да купят жилище на децата си, сходни с това, в което са израснали.

Банките

В началото на извънредното положение голяма част от банките временно са забавили или замразили отпускането на ипотечни кредити, но с изясняването на ситуацията около коронавируса част от тях бързо са се адаптирали към новите реалности и са възстановили работата си на нормални нива, сочат наблюденията на брокерите.

„Банките се показаха адаптивни и солидни като поведение в тази първоначално неясна за всички ни ситуация. Основната промяна беше в посока завишаване на изискванията към оценителите, намаляване на процента на финансиране и увеличаване на изисквания от кредитополучателите размер на самоучастие. Завишиха се изискванията към тях от гледна точка на професионалната дейност, а също и към обезпеченията на кредитите – търговски площи или офис площи, закупувани от физически лица, станаха непредпочитани за банките. Същевременно повечето от тях не повишиха лихвите по кредитите, а продължаващото намаляване на тези по депозитите оставя широк хоризонт и за следващата година“, отбеляза Изабела Клисарска.

„Банките действаха много разумно и това даде подкрепа на имотния пазар. Лихвените проценти по ипотечните кредити продължиха да падат и през 2020 г. бяха под 3%, което е исторически най-ниското им ниво до момента. Очакванията са тези ниски нива да се запазят и през следващата година и това ще даде стабилна основа на имотния пазар, тъй като банките винаги са имали съществена роля и са основен фактор за движението на цените на имотите и на активността на пазара“, каза Полина Стойкова.

Добромир Ганев обаче предупреждава, че са възможни проблеми на ипотечния пазар след изтичането на мораториумите за длъжниците. „Възможно е банките да вдигнат лихвените си проценти заради опасения от бъдещи проблеми с изплащане на вноските по кредитите“, посочи той.

Цените

През 2020 г. цените на имотите са се променили минимално с ръст в рамките на 2% до 5% по данни на Bulgarian Properties. Очакванията са те се запазят почти без изменения и през 2021 г.

„През първото и особено през второто тримесечие индексът на цените на жилищата показва ръстове, като в някои основни градове те достигаха до 3,5%-4%, а общо за страната бяха около 3% през второто тримесечие“, каза Добромир Ганев, цитирайки данните на Националния статистически институт. Според него по-малкият обем на започнато ново строителство се е отразил благоприятно на пазара, тъй като е намалил предлагането на имоти и това е помогнало за постигането на добър баланс.

По данни на Bulgarian Properties средните цени в най-предпочитаните квартали в столицата са:

- Манастирски ливади – 1100 евро/кв.м
- Кръстова вада – 1300 евро/кв.м
- Витоша – 1130 евро/кв.м
- Дианабад – 1280 евро/кв.м
- Лагера – 1200 евро/кв.м
- Банишора – 990 евро/кв.м
- Студентски град – 1120 евро/кв.м
- Младост – 1170 евро/кв.м
- Люлин – 760 евро/кв.м
- Дружба – 920 евро/кв.м
- Симеоново – 1260 евро/кв.м

Средната обща цена на закупените апартаменти също е нараснала през третото тримесечие и достига 97 200 евро спрямо 90 700 евро за 2019 г., като това се дължи на промяната в параметрите на закупените жилища и търсенето на по-голяма жилищна площ.

Дигитализиране на имотния пазар

Пандемията ускори процеса на дигитализация на иначе консервативния имотен пазар у нас. „Това донякъде е за добро, тъй като иначе щеше да ни отнеме години да използваме широкодостъпни и налични технологии, които значително улесняват живота и работата ни“, каза Полина Стойкова.

„Ние винаги сме били силно ангажирани с иновации и въвеждане на нови технологии и още със старта на пандемията бяхме готови и въведохме масово заснемане на виртуални турове, видео, онлайн огледи чрез видео връзка и всякакви онлайн услуги в полза на нашите клиенти“, допълни тя.

В „Явлена“ още в началото на извънредното положение са въвели на сайта си електронен подпис, предоставящ възможност за дистанционно подписване на голяма част от документите, свързани със сделката – от договори за възлагане на посредничество, през договори за депозит и дори предварителни договори и договори за наем. „Това в голяма степен улесни работата ни през кризисните месеци. За българина обаче нуждата от жив контакт все още остава основополагаща за вземането на важни решения като свързаните с покупката на имот, а предвид законовите изисквания към формата на сключване на окончателни договори за прехвърляне на собственост категорично можем да заявим, че още сме далеч от цялостно дигитализиране на процесите“, каза Изабела Клисарска.

Според нея правителството трябва да работи за осигуряване на възможност за електронно подаване и получаване на документи, тъй като това би облекчило много както участниците на пазара, така и държавната администрация.

На същото мнение е и Добромир Ганев. „Много сделки от гледна точка на комуникация и търговски преговори вече се случват в Zoom. Това, което ни липсва като общество, е, че голяма част от физическите лица нямат електронен подпис и това не дава възможност за отдалечено подписване на документи. В нашия сектор само нотариалното изповядване на сделката трябва да се случва в присъствието на страните, всички останали документи могат да се подписват отдалечено, но само при наличието на електронен подпис“, обясни той.

Какво ще движи пазара догодина?

Според Ганев следващата година няма да е лесна за икономиката, а вниманието ще бъде насочено към процедурите по ваксинация и приемането на ваксината от обществото в Европа и България. „Освен това през пролетта предстоят парламентарни избори, а изборите винаги създават по-голям риск. Трябва да видим каква коалиция ще поеме управлението, какви политики ще бъдат възприети, доколко адекватни ще са те. Говори се и за възможност за увеличаване на данъците, ако това стане факт след изборите, отражение ще има и на имотния пазар. Винаги от значение е и банковото финансиране – доколко консервативни ще са банките и доколко ще капитализират бъдещия си риск в лихвите“, отбеляза Ганев.

„Наличието на ваксина дава надежда за разрешаване на проблемите и за скорошно възстановяване, но трябва внимателно да наблюдаваме ситуацията. На жилищния пазар основно ще влияят банките и техните условия по кредитите, наличната ликвидност в икономиката, както и темпът на развитие на безработицата и доходите на населението. За момента тези фактори са стабилни и влияят положително на пазара. Към тях добавям и демографските фактори и тенденцията към завръщане в България на работещи в чужбина наши сънародници, както и на прилива на хора от големите към по-малките населени места. Това също влияе положително и смятам, че като цяло имотният пазар няма да бъде силно засегнат от тази криза“, каза Полина Стойкова.

Изабела Клисарска съветва хората да внимават, когато купуват или продават недвижим имоти, защото инвестициите на имотния пазар са големи. Тя препоръчва на купувачите да обръщат внимание какъв договор подписват и да се консултират с доверено лице, да са наясно дали имотът е собственост на този, който го предлага, и има ли той права, както и да внимават за скрити проблеми. Продавачите пък е добре да се информират кога и как ще си получат парите и кога ще предадат владението в полза на купувача.

[В. Труд](#)

✓ През 2020 г. в България са реализирани рекорден обем инвестиции за над 1 млрд. лв. за последните 6 години

През 2020 г. по Закона за насърчаване на инвестициите са сертифицирани проекти на стойност над 1 милиард лева, което е рекорд за последните 6 години. Това информира министърът на икономиката Лъчезар Борисов по време на работно съвещание при премиера Бойко Борисов.

„Постигаме рекорд по линията на привличане на инвестиции по време на криза. Сертифицираните проекти са 34. 17 от тях са във високотехнологично производство и услуги“, посочи министърът. С тези проекти се разкриват нови 4500 работни места, което в сравнение с 2019 г. е почти два пъти повече.

Министър Борисов докладва, че продължава насърчаването на вече съществуващи проекти, като използваният бюджетен ресурс е на стойност 16.4 милиона лева. „Това са 23 търговски дружества, с тях сме запазили над 5134 работни места. Проектите, които сме подпомогнали са на стойност 438 милиона лева.

По отношение на микро и малките фирми в първите седмици на новата година ще бъде доразплатен ресурса за преразглежданите над 3300 компании, като към вчерашна дата стартира разплащането на договорите към средните предприятия, докладва още министърът на икономиката.

✓ Какви рискове за инвеститорите крие 2021 г.

Възстановяването трудно ще компенсира корпоративните фалити

Централните банки с много по-дълбоки джобове ще купуват ценните книжа

Какво ще се случи с връзката между Уолстрийт и Мейн Стрийт? Това е ключов въпрос за инвеститорите, позициониращи своите портфейли за 2021 г. Това е важен въпрос и за глобалната икономика и политиките.

През тази пандемична година преживяхме допълнително рязко разширяване на вече забележителната пропаст между финансовите пазари и икономиката. Бързото възстановяване на цените на активите от минимумите от 23 март отведе основните американски индекси до рекордни нива дори преди последните добри новини за ваксините за Covid-19. В комбинация с още по-приспособимите политики на централните банки това позволи рекордно емитиране на дълг при исторически ниски лихви.

Междувременно глобалната икономическа ситуация остава несигурна. Друга коронавирусна вълна връща части от Европа обратно в рецесия. Това изсмуква енергията от възстановяването на САЩ и ограничава степента, до която по-добре представящите се пазари в Източна Азия могат да бъдат мощен локомотив за глобалния растеж.

Несигурната икономическа перспектива със забележима дисперсия сред системно важни държави е само едно от ключовите наследства на Covid-19, на което пазарите не обръщат внимание поради вярата в способността на централните банки да предпазват цените на активите от неблагоприятни влияния.

Нищо не е по-успокояващо за инвеститора от знанието, че централните банки с много по-дълбоки джобове ще купуват ценните книжа, които притежават, особено когато тези купувачи са готови да го направят на всяка цена и имат

неограничен капитал. Рационалният отговор на инвеститорите е не само да заредят гориво, но и да търсят свързани възможности, към които да тласкат средствата, търсещи възвръщаемост.

Резултатът е не само привидно безкрайни ралита, движени от ликвидност независимо от базата. Това променя условията на пазара и обръща традиционните причини и следствия.

Въз основа на това, което знаем днес, предизвикателствата пред инвеститорите през 2021 г. вероятно ще са по-малко за първите няколко седмици и повече по-късно през годината. Това е така, освен ако внезапно не се ускорят един или няколко фактора, считани за разрушители - обръщане на паричната политика (много малко вероятно), пазарен инцидент поради поемане на прекомерен риск (по-вероятно, но не преобладаващо) и нарастване на корпоративните банкрути (най-вероятно, но с течение на времето).

Инвеститорите засега ще продължат да сърфират по изключително печелившата ликвидна вълна, но ситуацията вероятно ще се усложни с напредването на 2021 г.

Засиленото изкривяване на пазарите на централните банки ще бъде по-трудно да се защити в една възстановяваща се икономика на фона на нарастващите инфлационни очаквания. Колкото и да бъде приветствано това възстановяване, то едва ли ще бъде достатъчно, за да компенсира изцяло въздействието на корпоративните фалити или вредните последици от по-голямото неравенство. Инвеститорите могат да проклинат деня, в който са се впуснали в класове активи, които са далеч от естествените им местообитания, защото не са достатъчно ликвидни при корекция.

Това включва и готовност за преразглеждане на някои конвенционални мъдрости, преосмисляне на традиционната конструкция на портфейла за влагане на 60% от средствата в акции и 40 в инструменти с фиксиран доход, когато доходността от държавните облигации е толкова изкуствено потисната.

Тази прекъсната връзка продължи много по-дълго, отколкото се очакваше. Това за пореден път илюстрира неволните последици от политическия подход, който поставя прекомерна тежест върху централните банки. Надеждата за 2021 г. е, че с икономическото възстановяване, движено от ваксините, по-добрите корпоративни основи ще започнат да валидират повишените цени на активите и ще позволят балансиране на паричната, фискалната и структурната политика.

Има два риска и то не само за пазарите. Първо, това, което е желателно, може да не е политически осъществимо, и второ, това, което се е оказало осъществимо, вече да не е устойчиво.

БНТ

✓ Борисов за мерките: Наблюдаваме ден за ден как се движи пандемията

Наблюдаваме ден за ден как се движи пандемията и дай Боже, да я преодолеем. Това заяви премиерът Бойко Борисов, който тази сутрин посети завод за производство на бойлери във Варна.

При първа възможност отворихме за учениците, каза още премиерът по повод разхлабването на мярката за децата и връщането на учениците до 4-ти клас в училище. Борисов направи паралел с други държави, където ограниченията са по-строги и има въведени вечерни часове.

Премиерът коментира и пристигането на втората пратка на ваксините у нас, като се очаква до няколко дни и третата доставка, за да стартира втората фаза на имунизация - за възрастните хора и учителите.

Завършихме годината с най-ниския дефицит и външен дълг в Европа, заяви премиерът.

Той коментира и напредъка по строителството на АМ "Хемус", като заяви, че отсечката до Търговище ще е готова до няколко месеца.

От своя страна ръководството на завода благодари за мярката 60 на 40 и призна, че са успели чрез нея да запазят всичките си служители.

✓ "Зелената сделка": Започва финансирането по фонда за справедлив преход

До средата на тази година трябва да бъдат завършени териториалните планове за областите, одобрени за финансиране по Европейския фонд за справедлив преход. За постигане на общата европейска цел - 55% по-малко въглеродни емисии през 2030-а спрямо 1990 година, страната ни ще разполага с 2 милиарда и 300 милиона лева от Фонда. Те трябва да бъдат инвестирани в конкретни проекти до 2024 година.

Производство на зелен водород в индустриални мащаби, създаването на институт за проучване на самолетни двигатели с ниски емисии, нова скоростна жп линия през Саксония. Това са само някои от проектите, които Германия реализира като част от усилията да трансформира икономиката си в нисковъглеродна. Страната се очаква да бъде един от най-големите бенефициенти на Фонда за справедлив преход, по който България също ще получи финансиране. За да се случи това обаче, страната ни трябва да завърши териториалните планове на одобрените за подпомагане региони - областите Перник, Стара Загора и Кюстендил.

"Дава се възможност както за чисто икономически мерки, свързани със създаването на нови производства, нови предприятия, трансфер на технологии, иновации, стартиращи предприятия, така наречените стартъпи, инкубатори за нов тип икономика на територията на областите на страната. Така и се дава възможност за включване на по-широкомащабни мерки, свързани с изграждането на възобновяеми енергийни източници", заяви заместник-министърът на регионалното министерство Деница Николова.

От синдикатите обаче предупреждават, че близо 100 хиляди работни места ще бъдат засегнати от прехода към нисковъглеродна икономика.

"Това, за което настоявахме ние, е да бъде изградено голямо държавно предприятие с част от средствата, които са заделени от ЕС, и тогава да се пристъпи към квалифициране и преквалифициране на работещите в комплекса "Мини

Марица Изток", а не да се залага самоцелна квалификация и преквалификация, за да може след това тези хора да бъдат добре квалифицирани безработни", каза Ваня Григорова от КТ "Подкрепа".

Преходът ще изисква и ревизирането на някои дългосрочни проекти, смятат от екодружие "За Земята".

"Страната ни трябва да внимава за дългосрочни проекти, които са свързани с изкопаеми горива. Тук включваме и ядрената енергия. Всичко, което е свързано с газова инфраструктура, тези открития, към които се стремим за газ и петрол в Черно море. За съжаление, това са проекти, на които времето им направо можем да си кажем, че времето им е отминало, каза Генади Кондарев от екодружие "За Земята".

Конкретните проекти, които ще бъдат финансирани по Фонда за справедлив преход, ще станат ясни със завършването на териториалните планове за одобрените вече региони. България преговаря с Европейската комисия към тях да бъдат включени и още 8 области в страната.

✓ Хотелиери в курортите край Варна предупреждават за масови фалити

Хотелиери в курортите край Варна предупреждават за масови фалити и съкращения на служители, ако държавата не подпомогне сектора, който работи сезонно. Те настояват за допълнителни икономически мерки за компенсиране на собствениците, които не могат да се възползват от помощта на държавата.

Станислав Стоянов е сред собствениците на хотели в курорта "Златни пясъци", които работиха това лято. Заради пандемията обаче хотелът му е работил едва с 30% от капацитета си и почти на загуба. Сега хотелиерът няма с какво да покрие разходите си и вноските по кредитите.

"Правителството, което трябва да направи като мерки - да се стимулира с финансова ваканция кредитното обслужване, съответно на местно ниво има такси, които могат да се разсрочат, могат да се облекчат сроковете за плащането на данъци, казва Станислав.

Хотелиерът прогнозира, че следващото лято ще е още по-трудно. Заради пандемията все още няма никакви ранни записвания.

"Няма организирани чартърни полети, там стоят много неизвестни, туроператорите не смеят да вземат никакви прогнозни мерки, не смеят да оферират ранни записвания", казва още Станислав.

Най-голямата надежда на туристическия бранш е ваксината срещу COVID-19. Ако тя е ефективна, фалити в туризма може и да няма.

"Достатъчно хора да се ваксинират, да отmine тази пандемия и разбира се да се следи за качеството на туристическия продукт, което в резултат на тази пандемия доста се повиши", коментира професор Стоян Маринов от Варненската туристическа камара.

През тази година ранните записвания ще отстъпят място на резервациите в последната минута.

"Ако записванията в последната минута са били някъде около 30 процента от всички резервации, предстоящият сезон те ще бъдат 60, 70 процента, защото хората изчакват да се убедят, че всичко ще се нормализира", прогнозира Маринов.

Тази година отново ще се разчита на българските туристи, които през миналото лято преоткриха страната ни като дестинация.

Според Стоян Маринов не трябва да обръщаме гръб на българския пазар. Макар и малък, той е важен и бихме могли да го използваме, особено за разширяване на туристическия сезон, особено по линията на спа и здравния туризъм.

Според хотелиерите обаче са нужни най-малко 3 години, за да се възстанови напълно туристическият бранш след пандемията.

✓ Новата седмица започва със значителни валежи

Днес облачността ще е значителна. За 4 януари е в сила оранжев код за значителни валежи областите Перник, Кюстендил, Благоевград и Смолян. Над около 1700 метра ще вали сняг. Сумарни количества на валежите - между 30 и 60 литра на квадратен метър.

Жълт код за значителни валежи (между 25 и 35 литра на кв.м.) е обявен за областите Видин, Враца, Монтана, София-област, София-град, Пазарджик, Пловдив и Кърджали. Валежи от сняг ще има над 1500 метра надморска височина.

През нощта срещу вторник все още ще превалява, но предимно слабо; от запад на изток валежите ще спират.

✓ Япония спира влизането на бизнес делегации, ако в страната им има нов щам на COVID-19

Японското правителство ще спре влизането на бизнес делегации от други страни, ако на тяхна територия бъде открит нов щам на коронавируса, съобщи премиерът Йошихиде Суга.

"Що се отнася до влизането на бизнес делегации, този процес ще бъде незабавно преустановен, ако на територията на страната - партньор бъде открит нов щам на коронавируса", заяви Суга.

В момента японското правителство има споразумение за влизане на бизнес делегации с властите на Китай, Република Корея, Сингапур и Виетнам.

На 28 декември 2020 г. в Япония влезе в сила фактическа забрана за влизане и издаване на нови визи за граждани на всички страни и региони по света поради откриването на нов щам на коронавируса в Обединеното кралство.

Такива мерки ще бъдат в сила поне до края на януари. По това време само японски граждани и чужденци, които постоянно пребивават тук и имат дългосрочни визи, ще могат да влизат в страната.

✓ Борисов: Положихме огромни усилия, за да изпълним поетите ангажименти за повишаване на доходите

От началото на 2021 г. възнаграждението за нощен труд е минимум 1 лв на час, а минималното обезщетение за безработица остава 12 лв. на ден

„Положихме огромни усилия, за да изпълним всеки поет ангажимент за повишаване на доходите, дори в условията на пандемия. От 1 януари минималната работна заплата е 650 лева, а минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст вече е 300 лв., за което са осигурени 474 млн. лв. От юли всички пенсии ще се осъвременят с 5%. Продължава и подкрепата за бизнеса“. Това обяви премиерът Бойко Борисов в началото на работно съвещание с министри от кабинета. От началото на настоящата година възнаграждението за нощен труд е минимум 1 лв. на час, а минималното обезщетение за безработица остава 12 лв. на ден, след като през октомври беше увеличено от 9 лв, похвали се още премиерът на най-бедната държава в ЕС. Той допълни, че до 30 юни хората, пропуснали срока, могат да прехвърлят парите от „вторите“ пенсии от универсален фонд в НОИ, ако сметнат, че така ще е по-изгодно за тях.

Министър-председателят коментира и подкрепата на държавата за най-уязвимите в кризата с Covid-19. Той посочи, че през настоящата година екипите на патронажната грижа в 226 общини и 18 столични района ще продължат да доставят храни и лекарства и да помагат за извършване на някои административни услуги. 50 000 възрастни и хора с ниски доходи ще получават топъл обяд. Над 3 000 души ще могат да се хранят в обществените трапезарии в страната, а около 300 000 ще получат пакети с храни от първа необходимост. Продължава подкрепата от 50 лв към пенсиите за 2,1 млн. пенсионери, а през април 392 000 пенсионери с пенсии от 300,01 лв до 369 лв ще получат еднократна добавка от 120 лв за храна. Продължават и всички видове социална подкрепа за хората с увреждания и се увеличават заплатите на личните асистенти. Размерът на помощта за отопление отново ще е около 500 лв. за целия зимен сезон.

Продължава подкрепата от 50 лв към пенсиите за 2,1 млн. пенсионери, а през април 392 000 пенсионери с пенсии от 300,01 лв до 369 лв. ще получат еднократна добавка от 120 лв за храна. Продължават и всички видове социална подкрепа за хората с увреждания и се увеличават заплатите на личните асистенти. Размерът на помощта за отопление отново ще е около 500 лв за целия зимен сезон.

През новата 2021 г. всички семейства със записани в I и в VIII клас деца ще могат да получат по 300 лв помощ. Осигурени са и 73 млн. лв за подкрепа на семействата с деца до 14 г., които учат от разстояние. Семействата ще имат право на детски надбавки или на данъчни облекчения в зависимост от доходите, а нискодоходните ще имат право и на двете. Увеличава се размерът на данъчното облекчение за деца върху сумата от годишната данъчна основа на родителите.

✓ Пазарът на труда през кризата и след това: Кой печели и кой губи?

Адаптивност, дигитални умения и емоционална интелигентност са сред най-търсените умения сред служителите
Година като 2020 разтърси всички сектори на икономиката, включително и пазара на труда. Промени се случиха на много нива – при организацията на работните процеси, при подбора на персонал, при секторите, които трябваше да се лишат от най-много кадри и при тези, които трябваше да се справят с предизвикателствата да търсят усилено нови таланти.
Безработицата в края на годината

По последни данни равнището на регистрирана безработица в страната през ноември е 6.7%. Това е най-ниската регистрирана стойност след края на извънредното положение на 13 май 2020 г. Агенцията по заетостта отчита спад на безработицата от 0.2 процентни пункта в сравнение с предходния месец октомври и ръст с 0.9 пункта спрямо година по-рано.

В края на месец ноември регистрираните безработни в бюрата по труда според административната статистика на Агенцията по заетостта са били 218 840, което е с 9 069 лица по-малко от октомври. На годишна база увеличението е с 29 366 лица.

Антикризисните мерки за краткосрочна подкрепа на заетостта, популярни като трети дизайн на 60/40 или ПМС 278/2020 г. и 80/20 или „Краткосрочна подкрепа за заетост в отговор на пандемията от COVID-19“ по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, осигуриха запазването на заетостта на повече от 300 хил. заети лица от май до края на ноември.

Заявените работни места на първичния пазар на труда през ноември са 12 386, които са с 9.3% повече от тези, заявени през ноември 2019 г. Най-голям дял свободни работни места в реалната икономика са заявени в преработващата промишленост (36.3%), следват административните и спомагателните дейности (12.8%), търговията, ремонтът на автомобили и мотоциклети (11.8%), хотелиерството и ресторантьорството (7.2%), строителството (7.2%) и държавното управление (5.4%).

Най-търсените професии през месеца са: монтажници; машинни оператори на стационарни машини и съоръжения; работници в добивната и преработващата промишленост, строителство и транспорт; квалифицирани работници по производство на храни, облекло, дървени изделия; металурзи, машиностроители и сродни на тях и занаятчии; продавачи; работници по събиране на отпадъци и сродни на тях; персонал, зает в сферата на персоналните услуги (бармани, сервитьори, готвачи, камериери и др.); персонал, полагащ грижи за хората; стопански и административни специалисти и др.

Малко по-различна картина обаче очертават наблюденията на някои от големите компании за подбор на персонала по отношение на това в кои сектори се търсят най-много нови служители.

Как ще запомним 2020 г.?

„За една нощ огромен брой хора преминаха на дистанционна работа, а някои организации бяха принудени да пристъпят към трудни съкращения. В същото време други се нуждаеха от незабавно увеличение на екипите и капацитета си“, обобщават 2020 г. от ManpowerGroup за bloombergtv.bg

От Adecco подчертават, че пандемията е довела до много промени в бизнес средата, но същата така е и дадена възможност за развитие за тези компании, които бързо се адаптират и възприемат промяната.

Това, което се промени драстично, беше работното място - работата от вкъщи се превърна от допълнителна придобивка в новата реалност за почти всеки служител.

„Много компании вече дори намалиха офис площите си и е очевидно, че приемат отдалечената форма на работа като дългосрочна стратегия, както за 2020 г., така и за следващата година“, коментират от Adecco.

Наблюденията на Adecco над пазара у нас показват, че голяма част от компаниите, които обслужват сектори, свързани с туристическия бизнес (като авиокомпаниите, туристически и транспортни агенции, хотели и др.), са отчели драстични загуби и следователно са намалили големината на екипите си с цел да оптимизират разходи.

Други компании обаче отчитат огромен ръст в поръчките и продажбите, което помага на бизнесите да се развиват дори в тази обстановка. Това са основно фирми, които обслужват сектори, свързани с електронна търговия и компании, които предлагат цялостни решения за дигитализация, различни видове софтуер, както и фирмите доставчици, чиято работа значително се увеличи последните месеци.

„От лятото насам подбора в IT сектора продължава със стабилни темпове и това е ясен показател, че компаниите в секторите, които не са засегнати от пандемията, продължават целенасочено да разрастват екипите си. Тази тенденция най-вероятно ще се запази и за 2021 г.“, прогнозира от Adecco.

Сред другите големи промени, които се отчитат на пазара на труда у нас са лек ръст на търсенето на услугата за кариерно консултиране, предоставяна от HR агенции, повишен интерес от страна на фирмите да изнасят нови служители на трудов договор към HR агенции, като в същото време кандидатите по-обстойно проучват дадена възможност преди да кандидатстват за нова работа с цел да гарантират максимална сигурност за себе си и за семейството си.

„Също така голяма част от хората предпочитат да не рискуват да сменят работата си в зимния период и да бъдат на изпитателен срок поради риск от финансови съкращения от страна на фирмите“, отчитат от Adecco.

Кои професии се търсят най-много?

Компаниите за подбор на персонала отчитат, че най-търсени през изминалата година са били медицинските специалисти и хората с определени IT умения – такива, които осигуряват и поддържат необходимото за дистанционна работа; специалисти в киберсигурност и т.н.

„Флукуациите в определени индустрии, като производство, логистика, търговия на едро и дребно бяха и продължават да бъдат много силни“, отчитат от ManpowerGroup.

От Adecco също отчитат, че IT специалистите все още са най-търсените кадри на българския пазар.

Търсене на специалисти има и в други сектори като изнесени/споделен услуги, строителство и бързооборотни стоки. След тях се нареждат специалисти с финансови профили, с добри познания в международни езици и инженери, като активни в момента на пазара на труда са основно IT и международните компании. Тенденцията има вероятност да се запази и за 2021 г., но предвид несигурната ситуация около пандемията е трудно да се каже със сигурност.

Очаквания за 2021 г.

Експертите очакват по отношение на пазара на труда да не спират процесите по обучения и преквалификация на служители, за да не спира адаптацията към настъпилите трайни промени на пазара на труда.

Проучванията на ManpowerGroup от последните години категорично твърдят и повтарят, че най-търсени са квалифицираните работници, IT специалистите, лекарите, инженерите, търговците, учителите и т.н. – очакванията ни са те да продължат да бъдат все така търсени и през 2021 г.

„Ако трябва да си отговорим на въпроса каква ще бъде професията на 2021 г. с една дума, с усмивка мога да кажа – дистанционната“, коментират от Manpower.

От Adecco очертават няколко ясни тенденции, които вече наблюдават и смятат, че ще се задържат и през 2021 г.:

- В аутсорсинг бизнеса, голям процент от компаниите бяха технически подготвени и съумяха да изнесат работния процес в режим хоум офис и въпреки всички трудности, с които се сблъскаха, редица компании продължават да наемат нови служители и индустрията остава една от водещите по ръст на наетите лица;

- Компаниите следва да изградят нов тип управление на екипите – от микромениджмънт, към управление чрез целите. Също така трябва да се предприема дейности от страна на работодателя с фокус върху здравето – както физическото, така и психичното;

- Хората днес са още помобилизирани да работят в ситуация на криза и успяват да се адаптират към промените. В следствие на това компаниите трябва да помислят за промени в системите за възнаграждение (по-голяма ориентираност към възнаграждение, базирано на постигнати резултати), особено с нарастващата необходимостта от по-добри не финансови стимули – качествено допълнително здравно осигуряване, възможност да повече дни дистанционна работа, гъвкаво работно време и други непряко финансови придобивки;

- Компаниите занапред трябва да усъвършенстват комуникацията от разстояние (виртуалните срещи) и да са все покреативни, за да измислят интересни онлайн инициативи, за да заместят стандартните тийбилдинги, като част от активната социализация на служителите в компанията;

- Основните умения, които се търсят и ще продължават да се търсят в служителите на пазара на труда са: адаптивност и устойчивост (във връзка с гъвкавото работно време и способността на служителите да се справят с променящата се работна среда); дигитални умения и аналитичност (в отговор на факта, че работното място бързо става все пофокусирано върху технологиите); лидерски умения (служители, които ще създадат усещане за общност в екипа, ще дават пример и

ще работят за постигане на общата фирмена цел), както и емоционална интелигентност (ключово е къде ще се впише новият служител в настоящия екип и колко бързо и добре ще интегрира в компанията).

✓ Турската годишна инфлация надхвърля прогнозите на централната банка

Според проучване на Bloomberg потребителските цени в Турция са нараснали годишно с 14,2% през декември - близо 2% над очакванията на централната банка или три пъти над нейната цел

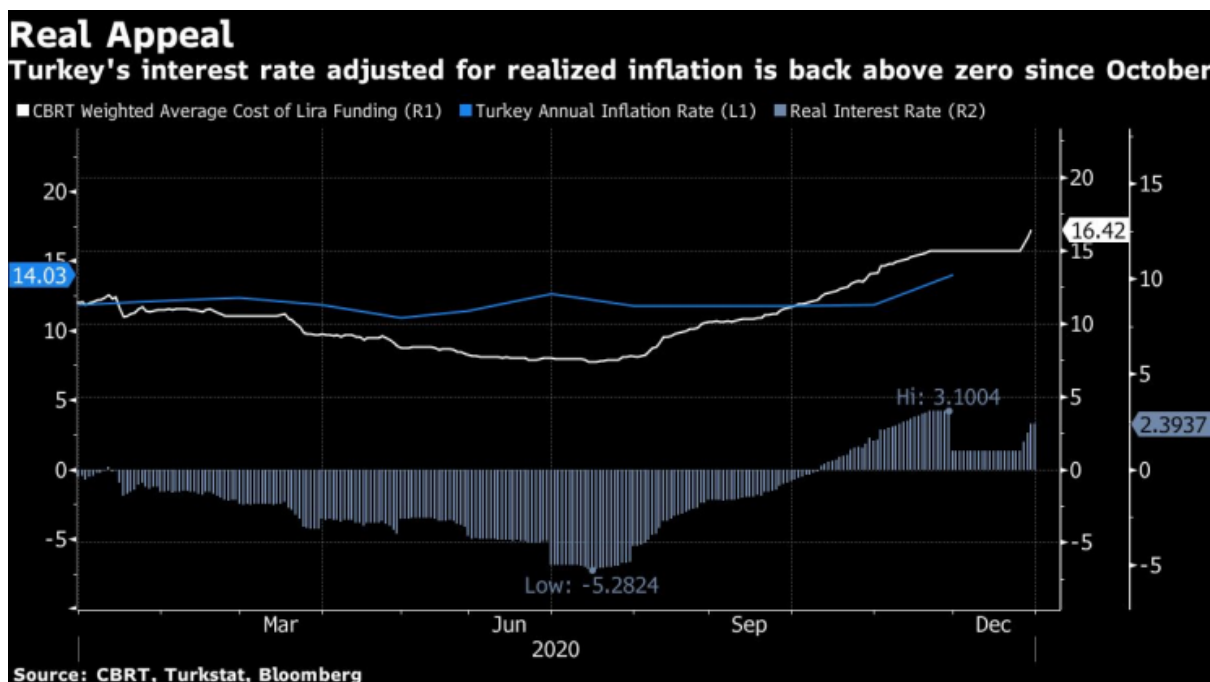
Инфлацията в Турция в края на годината ще надхвърли дори прогнозата на централната банка, оставяйки губернатора Наджи Агбал с малка свобода на избор, освен да запази ограничен достъп до кредити и през 2021 година, съобщава Bloomberg

Данните, които трябва да бъдат публикувани в понеделник, вероятно ще покажат, че потребителските цени са нараснали годишно с 14,2% през декември спрямо 14-процентно увеличение през предходния месец, според средната оценка в проучване на Bloomberg. Това е по-високо от повишената през октомври прогноза на централната банка от 12,1% и почти утроява целта от 5%.

Слабата лира и бързият ръст на кредитите, задвижвани от отрицателни реални лихвени проценти, поддържаха темповете на растеж потребителските цени на двуцифрени стойности през цялата година. Агбал пое гуверньорския пост само дни след октомврийската ревизия, обещавайки проста парична политика и разходи за заеми, достатъчно високи, за да замрази равнището на инфлацията. Оттогава той повиши базисния лихвен процент с 675 пункта до 17%, стабилизирайки лирата, когато чуждестранните инвеститори се завърнаха.

Въпреки промяната в насоките на централната банка обаче ръстът на потребителските цени е малко вероятно да се забави до едноцифрени стойности и през 2021 година, коментира Нихан Зия Ердем, главен икономист в Garanti BBVA Securities. Според нея това би означавало период на строга парична политика до края на годината.

"Въпреки поскъпването на лирата през декември, увеличението на цените на петрола от сорта Брент до средно 50 долара за барел доведе до повишаване на цените на горивата", допълни още Ердем.

Source: CBRT, Turkstat, Bloomberg

Обезценяването на турската лира през 2020 година запази инфлацията в страната двуцифрена. Графика: Bloomberg

Рокадата в управата на турската централна банка през ноември - инсталирането на Агбал и освобождаването на министъра на хазната и финансите Берат Албайрак, предизвика 16-процентно поскъпване на лирата спрямо долара. И все пак валутата намалява с около 19% спрямо година по-рано, подхранвайки широкия ценови натиск, тъй като турските производители са силно зависими от вноса на суровини и енергия.

Цените на дребно в най-големия град в Турция, Истанбул, са се повишили с 1,36% през декември спрямо ноември, според търговската камара на града. Годишната инфлация на дребно се ускорила до 14,4% от 14,1% през ноември.

Лихвените проценти в Турция, коригирани спрямо действителната инфлация, са отново над нулата от октомври насам. Графика: Bloomberg

Слабостта на турската валута се дължи главно на ниските лихвени проценти, предложени от предшественика на Агбал, който насочи разходите по заеми под нивото на инфлация. Ако потребителските цени се повишат в съответствие със средната оценка от 14,2% в проучването, тогава турските лихвени проценти ще приключат годината с около 2,8% над прогнозната стойност.

✓ Глобализацията е в отстъпление

Световната търговия намалня през 2020 г. и може да се свие още повече през следващите години

През последните години световната търговия получи редица удари и 2020 година не бе изключение, пише в свой анализ Wall Street Journal.

Още от световната финансова криза през 2008-2009 г. растежът на международната търговия се забавя. По-високите мита и търговските войни, продукт на администрацията на Тръмп също оказаха своето влияние. Обемът на търговията всъщност спадна през 2019 г., въпреки че световната икономика продължаваше да се разраства тогава.

Миналата година пандемията оказа опустошително въздействие върху икономическата активност по света. Според прогнозите на Световната търговска организация световната търговия се е свила с 9,2%.

Приливите и отливите в търговията отразяват изцяло промените в икономическия растеж по света. Следователно перспективите пред търговията за следващата година до голяма степен зависят от това дали светът ще може да обърне гръб на Covid. Но са налице няколко предпоставки да се смята, че политическите отговори на пандемията, както и нарастващите опасения относно националната сигурност по света, биха могли да имат траен ефект в оформянето и потенциалното намаляване на глобализацията занапред.

Обръщайки се навътре

Глобализацията - увеличаване на търговията и инвестициите по света - беше ключов двигател на световната икономика през 90-те и 2000-те години. Но всичко това спря с финансовата криза през 2009 г. Глобалните вериги за създаване на стойност - разпространението на мрежите за доставка в страните - спряха да се разширяват след 2008 г., посочват от Световната банка.

Икономическата реформа също удари спирачките на целия свят и няколко страни се оттеглиха от редиците на движението. По време на управлението на Си Дзинпин Китай възприе политики за укрепване на държавните предприятия и насърчаване на местното развитие на технологии от ключово значение. Китай продължава да бъде титан по отношение на износа, но се обърна навътре. Износът като дял от китайския БВП от 31% през 2008 г. спадна до едва 17% през 2019 г.

Китай не е сам. Национализмът се превърна в по-силна идеология по света, а заедно с него и икономическия протекционизъм, Индийският премиер Нарендра Модри лансира кампанията „Направено в Индия“. Президентът Тръмп рекламира политиките „Купувайте американското“ и дори новоизбраният президент Джо Байдън, за когото се смята от всички, че ще бъде по-интернационално настроен президент, одобрява също подобни програми. И на всичкото отгоре е все по-вероятен "твърдия" Brexit, тъй като Великобритания е на път да напусне Европейския съюз без търговско споразумение.

Пандемията вероятно ще катализира тези съществуващи тенденции към редуциране на глобализацията за сметка на протекционизма. Много страни си задават въпроса дали са станали твърде зависими от други по отношение на основни медицински консумативи и лекарства, от които биха могли да бъдат лишени при кризисни обстоятелства. Някои временни забрани за износ бяха наложени поради опасения от неадекватни вътрешни доставки на медицинско

оборудване, лични предпазни средства и фармацевтични продукти. Въпреки че търговският отговор на пандемията беше заглушен, отношението се промени.

Президентът на Франция Еманюел Макрон преди време заяви, че коронавирусът „ще промени естеството на глобализацията, с която сме живяли през последните 40 години“, добавяйки, че е „ясно, че в този си вид тя достига края на своя цикъл“.

Проблеми със сигурността

На върха на опасенията за общественото здраве по отношение на глобализацията са тези, свързани с националната сигурност. Отношенията между САЩ и Китай се влошиха от американска страна отчасти поради опасенията, че сигурността на съвременните технологични продукти - от безпилотни летателни апарати до микрочипове - може да бъде компрометирана от китайските власти. Не само бяха наложени мита, ограничаващи двустранната търговия, но бяха наложени забрани на китайските придобивания на американски технологични компании и пропастта между технологичните екосистеми на двете страни става все по-голяма.

Преди няколко години бившият министър на финансите Хенри Полсън предсказа икономическа „желязна завеса“, разделяща двете икономики. Независимо дали някой разглежда „отделянето“ като реалистичен резултат, разривът между двете най-големи икономики в света ще има огромни последици за бъдещето.

САЩ не са сами в притесненията си, че китайските технологии са подозрителни, както показва казусът около Huawei и сигурността на телекомуникационното оборудване, предоставяно от компанията. Япония насочи усилията си да прекъсне зависимостта си от веригата на китайски доставки, произвеждайки повече технологично оборудване у дома.

Китай също така превърна търговията в инструмент на външната политика. Страни като Австралия установиха, че дразненето на Пекин води до внезапна забрана за износ, незабавно налагане на специални вносни мита или пристанищни конфискации поради неочаквани проверки на безопасността. Скот Морисън, министър-председателят на Австралия, заяви пред парламента на страната си, че „откритата търговия е била основна част от австралийския просперитет през вековете. Но също така трябва внимателно да се разгледа и вътрешния икономически суверенитет.“

Притесненията за националната сигурност включват геополитически фактори извън Китай. Президентът Тръмп внесе несигурност в алианса си с Европа, поставяйки под въпрос смисъла от НАТО, порицавайки съюзниците на САЩ заради търговските им практики и недостатъчните разходи, отделяни за отбрана.

Това поведение трудно ще бъде превъзможано от европейците, дори с нов президент. Макар и Байдън да идва скоро на власт, Старият континент не веднъж поставя под въпрос надеждността на американското партньорство. В среда, в която съюзите са несигурни и липсва международно сътрудничество, европейците се питат на кого всъщност могат да разчитат. Фил Хоган, доскоро еврокомисарият по търговия на Европейския съюз, заяви, че „трябва да се помисли как Европа да си осигури стратегическата автономия“.

Комбинацията от опасения за общественото здраве и страховете от национална сигурност предполагат, че можем да видим пренасочване към по-голяма самодостатъчност. Когато хората и техните правителства губят доверие в техните партньори и се страхуват или за здравето си, или за безопасността си, съществува естествената тенденция да се самоизолират и да намалят зависимостта си от други. Хората започват да ценят сигурността повече от ефективността.

Това отстъпление няма да отбележи края на глобализацията - процес, достигнал най-високо ниво си преди около десетилетие. Но глобализацията може да бъде поне частично върната в начална позиция, предначертавайки скалист път в нейното развитие.

Ключови дати през 2020 година:

- **15 януари:** САЩ и Китай подписват първа фаза на търговско споразумение, което облекчава двугодишното напрежение между двете най-големи икономики. Целта му е да увеличи продажбите на американски стоки и услуги в Китай и да защити интелектуалната собственост. Но също така не премахва митата на САЩ върху по-голямата част от китайския внос.

- **25 август:** Глобалната търговия се срива с 12,5% през второто тримесечие спрямо първото, съобщава Холандското бюро за анализ на икономическата политика (CPB). Това е най-големият спад, откакто започват да се изготвят статистиките през 2000 г., надхвърляйки тежестта на удара върху търговия от световната финансова криза.

- **15 септември:** Световната търговска организация установява, че някои американски мита срещу Китай са в нарушение на международните търговски правила.

- **13 октомври:** СТО постановява, че Европейският съюз може да наложи мита за 3,99 млрд. долара на Boeing и други американски стоки като част от дългогодишния търговски спор.

- **15 ноември:** Китай и 14 други азиатско-тихоокеански държави подписват най-голямото търговско споразумение в света, създаващо регионален блок, който обхваща около една трета от световната икономическа продукция. Споразумението включва съюзници на САЩ като Австралия, Япония и Южна Корея, но не и Вашингтон.

- **25 ноември:** Глобалната търговия нараства с 12,5% през третото тримесечие спрямо второто тримесечие, посочва CPB. Това е най-големият ръст от началото на статистиката след най-големия спад.

✓ Златото има достатъчно причини да блести ярко и през 2021 г.

Очакванията на анализаторите за представянето на благородния метал варират, но в по-голямата си част са оптимистични

2020 г. може да бъде описана като всичко друго, но не и стабилна година. Глобалната коронавирусна пандемия; ценовата война между Русия и Саудитска Арабия на петролните пазари; продължаващата сага около Brexit; трусовете около предизидентските избори в САЩ - всички тези събития станаха факт, преди годината да е приключила, пише Capital.com.

На фона на нарастващата политическа и икономическа несигурност златото се превърна в търсен актив за мнозина инвеститори, които целят да ограничат рисковете и да диверсифицират портфолиото си. Въпросът е дали цената на златото може да достигне нови рекорди, след като се повиши до над две хиляди долара за тройунция през 2020 г.

"Възможно е цената на златото да премине отново прага от две хиляди долара за тройунция и тази вероятност все още е висока, защото дългосрочният тренд на златото е нагоре. Но трябва да се говори за инфлация, трябва да има ръст на цените и най-вече да се ерозира доверието на инвеститорите към парите", смята Цветослав Цачев, главен инвестиционен консултант на Елана Трейдинг.

"Стимулите на централните банки и държавните харчове са големи и създават среда за инфлация. Задълбочаване на икономическата криза обаче работи точно обратното и това може да спре ръста на златото за известно време".

"Златото е все още в низходящ тренд от върха си през август, като това е една здравословна корекция. Няма причини да смятаме, че в средносрочна перспектива златото няма потенциал да направи нов връх", добавя Цачев. Той отбелязва, че "трябва обаче да видим катализатор за поскъпването му, като има все още много фактори за продължаване на краткосрочния спад".

След като загуби много от блясъка си и поевтиня до под 1200 долара за тройунция през 2018 г., златото отчете възстановяване през 2019 г., като цената му се повиши с почти 20% и приключи годината на ниво от 1519 долара за тройунция. Ралито продължи и през тази година, като стойността на благородния метал удари 2070 долара за тройунция на 6 август, достигайки исторически връх.

Ръстът беше задвижен от ослабването на щатския долар и нарастващия брой значителни геополитически и икономически събития на глобалната сцена, включително споразумението на Европейския съюз за възстановителен фонд на стойност 750 милиарда евро.

След като доларът започна да се възстановява, цената на златото се завърна на ниво между 1900 и 1950 долара за тройунция през септември. Последва понижението до 1865 долара за тройунция в последните дни на октомври и значителен ръст след президентските избори в САЩ до 1960 долара на 6 ноември. Въпреки това новините за прогрес в разработването на ваксини срещу коронавируса отново понижиха цените на златото до под 1900 долара за тройунция. Прогноза за цените на златото през 2021 г. и отвъд: може ли благородният метал да поскъпне отново до над две хиляди долара?

GOLD PRICE FORECAST FOR 2021

Прогнози за цените на златото през 2021 г. Снимка: Capital.com

"Връщането към нормална работа на световната икономика ще отнеме част от задачата на златото да бъде хеджиращ инструмент в инвестиционните портфейли", смята Цачев.

Той посочва обаче, че оттеглянето от златото няма да е съществено, защото фокусът е върху реалните лихви и инфлацията. "Затова и няма да има съществено отражение върху търсенето на злато сред инвеститорите на Запад. В Азия е точно обратното – златото е инвестиция, която зависи от икономическия растеж и повече пари в населението в Китай и Индия, означава по-високо търсене на благородни метали", добавя експертът.

Какви са очакванията на инвестиционните банки

Няма да има промени в политиките на [централните банки](#) с началото на новата година, а увеличените случаи на новозаразени с коронавирус са водеща причина инвеститорския интерес към благородния метал да се увеличава.

Въпреки че през последните седмици прогнозите за растежа на глобалната икономика бяха ревизирани, рискът от забавяне продължава да съществува на фона на третата вълна на пандемията в САЩ и Европа. В същото време и

отслабеният **доларе** допълнителен фактор, който допринася за пооддържане на стабилни цени на ценния метал, а и изобщо на борсово търгуваните стоки.

В прогнозата си за златото, публикувана наскоро, анализаторите на Goldman Sachs изразиха бичи перспективи за идващата година, като поставиха цел за цената на метала от 2300 долара за тройунция.

“В нашите виждания структурният бичи пазар за златото не е приключил и ще се възстанови през следващата година на фона на очакванията за ускоряване на инфлацията, отслабване на долара и продължаващо увеличаване на търсенето на дребно на развиващите се пазари”, посочват от инвестиционната банка.

“В краткосрочен план може да има трудности за цената на златото да генерира значим импулс в по-висока или по-ниска посока”, посочват от Goldman Sachs.

Citibank също е оптимистична относно представянето на борсово търгуваните стоки в бъдеще. В последната си прогноза за цените на златото анализатори на банката посочват, че цените на благородния метал вероятно ще се повишат до 2200 долара в рамките на три месеца и до 2400 долара за тройунция в период от между шест до 12 месеца.

В своята бележка за цените на златото анализаторите в австралийската ANZ очакват благородният метал да поскъпне до 2200 долара за тройунция до края на 2020 г. и след това цената му да се увеличи допълнително до 2300 долара в началото на 2021 г.

Според HSBC цената на златото ще бъде на ниво от 1965 долара за тройунция през 2021 г.

“Очакваме стабилност в ранната част на годината и може би повече умереност през втората част, но да не забравяме, че очакваната цена е средна, което означава, че тя може да се движи от около две хиляди долара за тройунция до под 1900 долара за тройунция понякога”, посочват експерти на банката.

	June 2021	September 2021	December 2021	Beginning of 2022
\$/oz	2,100	2,000	1,900	1,675

Очаквания за цената на златото. Графика: Capital.com

Малко по-мечи са очакванията на Trading Economics, които прогнозира цената на златото да бъде 1852 долара за тройунция в края на това тримесечие и да се понижи до 1749 долара за тройунция в следващите 12 месеца.

Според Цачев "инфлацията и обезценката на парите са най-важният фактор за цената на златото".

"Това е много по-силно от традиционното разбиране, че металите са застраховка на рисковете в икономиката и пазарите. Но и тук се крие най-голямата слабост на златото сега – дефлацията остава на дневен ред и може би е една от причините да спре покачването му през последните месеци", обяснява експертът.

Златото и ролята му на актив убежище

Златото е алтернатива на акциите и облигациите, която много инвеститори използват като актив убежище: актив, който може да запази стойността си във времена на пазарна волатилност или икономическа несигурност, пише The Wall Street Journal. Има няколко различни начина, по които може да се инвестира в злато - от фючърски контракти до борсово търгувани фондове, като мнозина инвеститори на Wall Street препоръчват притежанието на поне малък дял злато в портфолиото.

Основната причина за инвестициите в злато е предпазване на портфолиото от волатилност и икономическа несигурност. Тъй като твърде много фактори могат да повлияят на цените, трябва да се отбележи, че цените на златото често са изненадващо волатилни въпреки репутацията му на актив убежище.

Цените на златото обикновено се повишават, когато инвеститорите се тревожат за икономическите перспективи или геополитически рискове, помагайки да се преодолее възможно поевтиняване на акциите във времена на пазарни трусове.

Златото също така може да се използва за хеджиране срещу инфлацията. По-високите потребителски цени значат, че ще са необходими повече долари за покупката на същото количество злато, което насърчава поскъпването на благородния метал. Ускоряването на инфлацията също така значи, че зелените пари отслабват.

Златото може да бъде използвано и като залог срещу понижаване на основните лихви. По-ниските ставки правят златото по-привлекателно, тъй като намаляват очакваната възвръщаемост от държавните облигации.

Злато срещу сребро

През тази година инвеститорите в злато и сребро постигнаха големи успехи, особено като се има предвид възвръщаемостта от двата най-известни благородни метала в света спрямо тази на акциите.

Като инвестиции физическата покупка на злато и сребро си приличат по това, че инвеститорите трябва да плащат за съхранението им. Но има различия, които могат да направят един метал по-подходящ за дадено портфолио от друг.

Ликвидността

“Пазарът на злато е далеч по-ликвиден от пазара на сребро”, посочва Рой Саван, вицепрезидент проучвания в базираната в Ню Йорк CPM Group.

Също така той е по-голям по отношение на стойността на годишните доставки. През 2019 г. пазарът на злато беше оценен на 24,5 трилиона долара - над пет пъти повече от стойността на пазара на сребро в размер на 4,4 трилиона долара, сочат изчисления на CPM.

“Пазарът на сребро е относително по-малко ликвиден със значително по-високо ниво на риск спрямо търговията със злато”, твърди Саван.

Волатилността

Пазарът на сребро е по-волатилен от този на злато, което може да е положително или негативно в зависимост от инвеститора.

За трейдърите, които искат да направят пари от ръстовете в цените, допълнителната волатилност при среброто помага, тъй като тя значи по-големи ценови промени, от които трейдърите могат да опитат да се възползват.

“Най-голямото предимство на среброто е волатилността”, твърди Уилям Ринд, основател и главен изпълнителен директор на GraniteShares.

Среброто се представя по-добре от златото в най-скорошните бичи пазари за златото, показват изчисления на CPM Group. От 2001 до 2011 г. златото поскъпва с 636%, докато цената на среброто се повишава с 904% за същия период. От 1993 г. до 1996 г. златото поскъпва с 28%, а среброто - с 63% в рамките на същия период.

По-голямата волатилност обаче значи и повече риск. През тази година цените на среброто се понижиха далеч повече, отколкото тези на златото, по време на пика на коронавирусната криза.

Диверсификацията

Мнозина инвеститори добавят благородни метали към портфолиото си, тъй като цените на тези активи обикновено не са корелирани с тези на останалите, като акциите и облигациите, което намалява цялостния риск. Когато акциите поевтиняват, благородните метали могат също да поевтинят, да поскъпнат или цените им да не се променят като цяло. Когато обаче става въпрос за диверсификация, златото е по-подходящо от среброто.

“Среброто е по-обвързано с бизнес цикъла”, твърди Ринд. Когато икономиката се представя добре, има по-високо индустриално търсене на среброто, така че това може да повлияе на цените. Индустриалното търсене на злато е слабо.

“Златото е по-несвързано и по-некорелирано с всичко”, отбелязва Ринд.

“Среброто се представя по-добре от златото, защото индустриалният му компонент е много по-висок. Цената му отчита търсенето от промишлеността и възстановяването на индустрията в Азия очевидно го поставя по-добра ситуация”, посочва Цачев от Елана Трейдинг, като добавя, че “такава среда на по-добро представяне на среброто е позитивна за двата метала”.

Златото и биткойн

Подемът на криптовалутите идва за сметка на златото, смятат от JPMorgan Chase & Co. Парите се изливат във фондове за биткойн и излизат от златните фондове от октомври насам - тенденция, която ще продължи в дългосрочен план, тъй като все повече институционални инвеститори заемат позиции в криптовалутите, заявиха стратегите на банката, цитирани от Bloomberg.

JPMorgan е една от малкото банки на Wall Street, която прогнозира голяма промяна на пазарите на злато и криптовалута, тъй като цифровите валути стават все по-популярни като клас активи.

Тенденцията създава проблем за бичи настроените инвеститори в благородни метали през следващите години, ако те преместят дори и малка част от своите средства от златото към криптовалутите.

В краткосрочен план обаче има голям шанс цената на биткойн да стане прекалено висока и златото да се възстанови, казаха от банката. Сигналите за инерцията на биткойна са се влошили, което вероятно ще доведе до продажби от страна на някои инвеститори.

Според Goldman Sachs обаче златото и биткойн могат да съществуват съвместно и макар че интересът към най-голямата дигитална валута може да натежи на част от търсенето на най-стария актив убежище, благородният метал ще запази ролята си, пише Bloomberg.

“Скорошното представяне на златото срещу реалните лихви и долара остави някои инвеститори обезпокоени, че биткойн заменя благородния метал като избор за предпазване от инфлацията”, пишат експерти на банката в бележка. Според тях, въпреки че има известно изместване от златото, “нарастващата популярност на биткойн не е екзистенциална заплаха за статута на благородния метал”.

Цачев също смята, че биткойн не е опасност за ролята на златото като актив убежище. “По-интересното е, когато става дума за доверието в парите и инфлацията”, отбелязва той.

“Удвояването на стойността на биткойн идва с периода на слабост на златото, като обяснение за това може да се намери във все по-голямото значение на младите инвеститори. Те предпочитат криптоактивите вместо злато и при същите фактори в сила виждаме отлив на капитали от ценните метали към биткойн. По-малък пазар лесно се „манипулира“ и може да се окаже горчив урок за неопитни спекуланти”.

Биткойн се радва на рали през декември, като цената му се повиши до над 23 хиляди долара. Неговият успех предизвика дебат относно това доколко дигиталната валута намалява ролята на златото.

Институциите и заможните инвеститори избягват криптовалутите заради “въпроси по отношение на прозрачността, докато спекулативните залози на ритейл инвеститорите карат биткойн да се представя като рисков актив”, твърдят от Goldman. “Не виждаме доказателства, че ралито при биткойн се случва за сметка на бичия пазар при златото и смятаме, че двата актива могат да съществуват заедно”, добавят от банката.

✓ Музеи и галерии отварят врати

Музеи и галерии отварят врати днес. Те ще могат да работят при запълнени 30% от капацитета си. Навсякъде посетителите трябва да носят маски и да спазват дистанция от поне метър и половина.

Не всички галерии обаче са съгласни да работят при подобни условия. Според тях онлайн продажбите в момента са по-изгодни.

В Националния исторически музей вече са готови с нова експозиция.

✓ Евродиректива улеснява производството на електричество за собствени нужди

От тази година влиза в сила евродиректива, която трябва да улесни хората при производството на електричество за собствени нужди.

България не е ратифицирала документа, но има време до средата на годината да го направи, каза Балин Балинов от „Грийнпийс“- България, който е координатор на кампанията „Енергийни решения“.

„Има достатъчно хора, които искат да произвеждат енергия за собствени нужди. Когато процедурите са сложни и попиташ някого, който го е направил и той ти каже: Не се занимавай с това нещо, голяма разправа е, това естествено въздейства и хората по-скоро остават в състоянието, в което са в момента - на пасивни потребители, на хора, които често не са доволни от сметките си, но няма какво да направят“, каза той.

✓ Теми и гости в сутрешните блокове на телевизиите

БНТ, „Денят започва“

- За втората фаза на ваксинирането у нас и планът за имунизацията. Гост главният държавен здравен инспектор доц. Ангел Кунчев;
- Контролът над вируса в Китай и ваксинирането - на живо от Пекин;
- Най-малките ученици влизат в клас. Каква е организацията и какви са мерките в училищата и детските градини?;
- След инцидентите в Стара планина - за отговорността и подготовката на туристите. Съветите на Планинската спасителна служба;
- Какво ще бъде времето през януари и ще има ли температурни изненади? Прогнозата на синоптиците;

Нова телевизия, „Здравей, България“

- Отново в клас;
- Още ваксини - на живо, втора пратка с ваксини пристига у нас;
- Началото на края на пандемията? Говори доцент Светлана Велизарова;
- Начало на новинарския канал Nova News.

✓ Преглед на печата

Водещи заглавия на първите страници

в. 24 часа - Български лекар отговаря за безопасността на ваксината срещу COVID-19;

в. Труд - Разпродават дребен бизнес на безценица;

в. Телеграф - 25 000 ваксини идват днес;

в. Монитор - 30 лв. повече в джоба след скока на минималната заплата;

Водещи заглавия на вътрешните страници

в. 24 часа - Над 40 търговци ще предлагат оферти с цени за ток на домакинства и бизнес;

в. 24 часа - Депутатите работят месец допълнително, за да приемат закона за вторите пенсии;

в. Труд - 2 фирми правят зарядни станции за 6,4 млн. лева;

в. Труд - Ваксинират 26 000 в старчески домове;

в. Телеграф - Ремонтирахме над 455 км пътища;

в. Телеграф - Отменят хвърлянето на кръста;

в. Монитор - Втората фаза от ваксинацията стартира до седмица, масовата - до края на май;

в. Монитор - Две трети от храните във веригите – български;

Водещи интервюта

в. 24 часа - Стефан Цанев, поет, драматург, сценарист: Старата генерация трябва да слезе от политическата сцена, младите да поемат кормилото на властта;

в. Труд - Деница Сачева, министър на труда и социалната политика пред "Труд": Над 1 милион пенсионери получават увеличение на пенсията от 1 януари;

в. Телеграф - Лекарят на българските антарктици д-р Атанас Пелтеков: Половината ни полярници пребориха коронавируса;

в. Монитор - Социалният министър Деница Сачева: Вместо ваучери през април пенсионерите ще получат 120 лв. еднократно кеш;

Водещи анализи

в. 24 часа - Каква е тайната да не овехтявате като костюм от пясъчна коприна;

в. Труд - Икономиката ни остава под потенциала си;

в. Телеграф - Тука има, тука няма занималня;

в. Монитор - За билетчето с и без "корона".

✓ Предстоящи събития в страната на 04 януари

София

- От 10.00 ч. в митрополитската катедрала „Св. Неделя“ ще бъде отслужен молебен по повод 143-ата годишнина от освобождението на София.
- От 11.00 ч. в БТА проф. Нина Дюлгерова от ВСУ „Черноризец Храбър“ и доц. Георги Чанков от УНСС ще дадат пресконференция за глобалната политическа промяна и новите технологии и надпреварата за усвояване на Космоса.
- От 11.30 часа в 143-то ОУ „Георги Бенковски“ министърът на образованието и науката Красимир Вълчев ще разговаря с учителския екип в първия ден, в който учениците от първи до четвърти клас се връщат в училище, и ще отговори на актуални въпроси на медии.

Тервел

- От 13.00 ч. депутатът от ГЕРБ Пламен Манушев ще проведе приемна.

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2020 г. до днес може да намерите на адрес: <http://bica-bg.org/?p=5966> В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив на изданията от 2011 г. до 2019 г.